

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon

C.J. Borst

AD/STG

Nummer: 06 31 68 80 62

Corne.borst @noord-holland.nl

2 maart 2023

1 | 6

Tbv Statenvergadering d.d. 06-03-2023

Commissie EFB

Datum commissievergadering 20-02-2023

Onderwerp: Verhogen krediet strategische grondaankopen

Advies commissie EFB:

De voordracht 'Verhogen krediet strategische grondaankopen' als bespreekstuk door te geleiden naar PS van 6 maart 2023.

Uittreksel van het concept-verslag EFB 20-02-23:

7.b Financiën: Verhogen krediet strategische grondaankopen (A-agenda EFB 20-02-23 & C-agenda NLG 13-02-23)

Mevrouw **Kapitein** (D66) vindt het een goede zaak dat het krediet opgehoogd wordt tot 60 miljoen om de gewenste transitie in beweging te brengen. Zij wil niet wachten op stappen van het Rijk. Dat zou de transitie vertragen terwijl de betrokken boeren gebaat zijn bij duidelijkheid. De kredietverhoging is niet zonder risico's maar gezien de financieel gezonde positie van de provincie vindt zij dit verantwoord.

Mevrouw **De Groot** (SP) is het eens met het verhogen van het kredietplafond. Zij vraagt zich echter af of dit voldoende is voor de strategische aankopen voor de gebiedsprocessen. Zij hoort graag van GS of 60 miljoen genoeg is en zij wil ook weten of gemeenten ook strategische grondaankopen moeten doen.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vindt het goed om grond aan te kopen voordat Schiphol dat wegkaapt. Hij vraagt welke lessen zijn geleerd uit zaken die mis zijn gegaan in het verleden en noemt Distriport als voorbeeld daarvan.

Statenlid **Dulfer** (GL) sluit zich aan bij de kritische vraag van de heer **Klein** (ChristenUnie) en hoort de SP zelfs vragen om meer geld voor aankopen terwijl er risico's verbonden zijn aan dit soort grondaankopen.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of GL van mening is dat grond van ons allemaal is.

Statenlid **Dulfer** (GL) zegt dat mevrouw Groot (SP) vroeg of een verhoging van 20 miljoen niet te weinig was. Het statenlid neemt dan aan dat zij meer geld wil uittrekken. Het statenlid wil graag weten welke nieuwe voorwaarden er nu gelden bij grondaankoop, gezien de risico's van dit soort aankopen.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of Statenlid **Dulfer** (GL) het met de SP eens is dat de grond van ons allemaal zou moeten zijn.

Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt of de SP vindt dat al die grond van de provincie Noord-Holland zou moeten zijn.

De heer **Roosendaal** (VVD) zegt namens de VVD dat niet alle grond van de staat is en ook niet van de provincie Noord-Holland. Hij sluit zich aan bij de vragen over de geleerde lessen uit het verleden. Hij mist uitleg over waarom het deze keer beter zou gaan dan in het verleden.

Hij spreekt steun uit voor het bieden van geld aan de PAS-melders en het uitvoeren van de natuuropgave. Voorts vraagt hij waarom het krediet niet verlaagd wordt naar de afgesproken 20 miljoen en zelfs opgehoogd wordt naar 60 miljoen terwijl er nu nog 10 miljoen beschikbaar is én onduidelijk is hoeveel geld er nodig is om de ambities de komende 10 jaar te kunnen uitvoeren. Andere vragen zijn: wordt er op korte termijn verwacht dat er 50 miljoen aan aankopen wordt gedaan; waarom geen gefaseerde verhoging van het krediet en wat is de impact van de kredietverhoging op het weerstandsvermogen?

De heer **Mangal** (DENK) vraagt of er rekening wordt gehouden met eventuele sanering van de aangekochte grond.

De heer **Heijnen** (CDA) zou een nieuwe 6de Nota Grondbeleid logischer hebben gevonden. Daarin zouden nieuw beleid en risico's hun plek kunnen krijgen. Waarom heeft GS daar niet voor gekozen en wanneer komt een dergelijke nota uit, vraagt hij zich af.

De heer **Hartog** (JA21) sluit zich aan bij de vragen over de risico's en had graag nu al concretere plannen gezien. Vooralsnog oordeelt hij niet positief over het voorstel.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of de heer **Hartog** (JA21) heeft nagedacht over de risico's van het niet strategisch aankopen van de grond.

De heer **Hartog** (JA21) zegt dat hij hier niet over heeft nagedacht.

Beantwoording GS

Gedeputeerde **Kocken** zegt dat GS zich bewust is van de risico's. Ten aanzien van de geleerde lessen zegt zij dat de regels strikter zijn geworden.

In het verleden is agrarische grond tegen veel hogere prijzen dan marktreëel was, ingekocht en vervolgens nog verder opgeplust op de balans. Dat zal nu niet meer zo gebeuren. Zij belooft niet dat er nu helemaal niks fout kan gaan. Dat is inherent aan dit soort beleid. Zij benadrukt dat deze grondaankopen een vrij brede scope hebben. Het gaat niet alleen om het opkopen bij een NNN-gebied of van een boerenbedrijf maar het kan ook een ander doel hebben.

Door het budget te verhogen ontstaat er veel meer ruimte die ook in andere portefeuilles nodig is omdat de markt behoorlijk in beweging is. Dit geeft de provincie een sturingsmiddel om problemen waar die verantwoordelijk voor is alvast op te lossen, vooruitlopend op de PPLG-gelden van het Rijk.

60 miljoen is niet genoeg om alle problemen op te lossen maar geeft wel ruimte om mee te kunnen sturen in het oplossen van problemen.

Volgens de gedeputeerde zijn de meeste gemeenten niet in staat om strategische grondaankopen te doen en het is niet aan de provincie om hen daartoe aan te zetten. Gefaseerde ophoging is zeker mogelijk maar er is anders gekozen zodat GS niet bij elke gelegenheid bij PS langs moet voor financiering.

De gedeputeerde acht het bedrag van 60 miljoen voldoende om de komende tijd uit de voeten te kunnen. In

antwoord op de heer **Heijnen** zegt zij dat een 6de Nota had gekund maar daar is een langer tijdstraject voor nodig terwijl er nu al aanbiedingen zijn waar de provincie op wil ingaan.

De heer **Heijnen** (CDA) memoreert dat het uitgangspunt van de 5de Nota juist is dat er minder geld is voor strategisch grondbeleid. De beoogde ophoging gaat dus hier tegenin. Hij blijft de gevolgde route onzorgvuldig vinden. PS heeft namelijk een richting vastgesteld en daar wordt nu door middel van een brief van afgeweken. Dat doet geen recht aan het grondbeleid.

De gedeputeerde **Kocken** had de route via een 6de Nota fraaier gevonden maar de urgentie van de actuele ontwikkelingen noopt tot dit voorstel waarin globaal wel het doel wordt onderschreven.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt of de nieuwe nota binnenkort verwacht mag worden. Hij wil scherpe criteria vaststellen rond het doen van aankopen en die horen thuis in een nota.

In reactie op de heer **Klein** (ChristenUnie) zegt gedeputeerde **Kocken** dat gedeputeerde **Rommel** een deel van de beantwoording zal verzorgen. De regel 'Niet opkopen boven de marktprijs' wil zij niet zo letterlijk overnemen.

Gedeputeerde **Rommel** wijst erop dat dit een voordracht betreft en geen briefje. Zij zegt dat de 5de Nota heel goed werkt voor de kaderstelling en de uitvoering. Na de verkiezingen kan de noodzaak van een 6de Nota bekeken worden maar vóór de verkiezingen vindt zij die niet nodig. Ook gedeputeerde **Rommel** geeft aan dat het budget voorlopig voldoende is. Met dit voorstel neemt GS de regie, geheel conform de wens van PS. Zij geeft aan dat vroeger veel aankopen gebeurden op basis van waardestijgingen. Ook werd de balanswaarde met de grondexploitatie opgehoogd. De huidige accountantsregels verbieden dit. Dit zijn enkele van de geleerde lessen. Bij grondaankopen wordt een risicoprofiel opgesteld en meegewogen.

Tegen JA21 zegt zij dat er nu strategisch gedacht en gehandeld moet worden om kansen te benutten. Zij vraagt de steun van JA21 daarvoor.

Statenlid **Kostić** (PvdD) heeft 2 vragen: de garantie dat het aantal dieren niet vermeerdert door de inzet van dit geld en hoe kan biologische landbouw beter gefaciliteerd worden?

Gedeputeerde **Rommel** zegt dat waar er grond aangekocht wordt, er altijd gekeken wordt naar de 'blijvers'. Als het voor de natuur is: voor de boeren. Als boeren gronden aankopen, dan wordt er gekeken naar de blijvers die de natuur ondersteunen. Dat is altijd maatwerk en er wordt altijd bekeken hoe bedrijven geholpen kunnen worden.

Statenlid **Kostić** (PvdD) zegt geen antwoord te hebben gekregen op haar vragen.

Gedeputeerde **Rommel** zegt dat wanneer gronden ingezet worden voor de landbouw, er door de provincie altijd gekeken wordt hoe provinciale doelen versterkt kunnen worden. Ze kan niet vooraf beloven dat alleen de biologische landbouw zal worden gefaciliteerd. Daarnaast geeft ze een voorbeeld waaruit blijkt dat het stimuleren van extensieve veeteelt een ingewikkelde opgave is.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt of er een strategie is om speculanten af te troeven. Daarnaast wil hij weten of er voldoende middelen daartoe beschikbaar zijn.

Gedeputeerde **Rommel** zegt dat er geen strategie daarvoor is.

Statenlid **Dulfer** (GL) snapt niet waarom de 10 miljoen onvoldoende is om de periode tot de PPLG te overbruggen. Verder is hij niet overtuigd door de geleerde lessen uit het verleden.

Als de gedeputeerde zegt dat zij zich niet zal houden aan marktconforme prijzen en zou willen opbieden tegen Schiphol, dan worden de risico's meteen binnengehaald.

Hij gaat daarom mee met het pleidooi van de heer **Heijnen** (CDA) voor een 6de Nota Grondbeleid.

Mevrouw **De Groot** (SP) is blij met de inzet van de provincie om grond te verwerven want grond van de provincie is van ons allemaal. Ze vraagt waar de grond voor nodig is: voor de aanleg voor bijvoorbeeld wegen of voor het PPLG?

De heer **Heijnen** (CDA) citeert uit de 5de Nota om aan te tonen dat het krediet tot 2031 afgebouwd zou worden tot 20 miljoen. Het voorstel gaat hier tegenin. Hij pleit voor een grondiger discussie en heeft twijfels of door middel van een brief kan worden ingegaan tegen het door PS vastgestelde grondbeleid.

De heer **Klein** (ChristenUnie) wil voor nu accoord gaan met de voordracht maar op zeer korte termijn van GS een lijst met criteria krijgen waaraan dit soort aankopen moeten voldoen.

Daarmee zou PS aankopen kunnen controleren zodat PS niet in een valkuil stapt.

Mevrouw **Kapitein** (D66) vindt de voortgang belangrijk en ondersteunt het pleidooi van de heer **Klein** (ChristenUnie) voor een lijst met criteria. Zij stelt dat het wel eigentijdse criteria moeten zijn. Criteria die passen bij de huidige tijd.

Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt op basis van welke aanwijzingen mevrouw **Kapitein** (D66) vindt dat de 10 miljoen onvoldoende is.

Mevrouw **Kapitein** beaamt dat zij geen onderliggende plannen heeft gezien maar gezien de opgave, schat zij in dat 10 miljoen onvoldoende is. Zij vertrouwt er op dat GS zorgvuldig zal omgaan met het budget.

Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt of mevrouw **Kapitein** (D66) ook vindt dat de financiering van de grote transities vallen onder het NPLG.

Mevrouw **Kapitein** (D66) beaamt dit maar zij verwacht dat wachten op gelden van het Rijk, vertraging gaat opleveren. Zij geeft de situaties rond de PAS-melders en piekbelasters als voorbeelden.

De heer **Heijnen** (CDA) vraagt of mevrouw **Kapitein** (D66) snelheid verkiest boven een zorgvuldige afweging van risico's.

Mevrouw **Kapitein** (D66) antwoordt dat afweging van risico's altijd zal gebeuren. Daarom is zij voorstander van een lijst met eigentijdse criteria.

Statenlid **Kostić** (PvdD) spreekt steun uit voor de lijst met criteria. Een strikt criterium voor PvdD is dat dit voorstel niet leidt tot vermeerdering van het aantal dieren.

Tweede termijn GS

Gedeputeerde **Kocken** vindt het jammer dat GL niet overtuigd is.

Zij legt uit dat de 10 miljoen beschikbaar is voor een zeer uiteenlopend scala aan problemen.

Dit bedrag is te klein om slagvaardig te kunnen werken. Door het ophogen van het bedrag wordt voorkomen dat

de provincie kansen mist.

Het is niet de bedoeling om op te bieden tegen Schiphol. De realiteit is echter dat terwijl GS wacht op duidelijkheid en geld uit Den Haag, de markt wel handelt. Dat vindt GS een onwenselijke situatie.

De insteek van GS is om tegen marktwaarde op te kopen.

De gedeputeerde wil de geleerde lessen best een keer toelichten. Zij vraagt om vertrouwen in het College dat een aantal grote problemen moet oplossen en daar wat ruimte voor nodig heeft.

Verder zegt zij dat het risico van strak vastgestelde kaders is dat in situaties die daar niet in passen, steeds weer afstemming van PS nodig is. Gedeputeerde **Rommel** zal daar iets over zeggen.

De heer **Hartog** (JA21) vraagt of GS gedacht heeft aan snelle consultatierondes met PS wanneer afstemming nodig is.

Gedeputeerde **Kocken** zegt dat het voorstel van de heer **Hartog** (JA21) zou leiden tot wekelijkse vergaderingen van GS met PS. Dat is niet conform de gemaakte afspraken waarbij PS de kaders aangeeft waarbinnen GS moet handelen.

Gedeputeerde **Rommel** zegt toe om aan de hand van een voorbeeld, de commissie te informeren over de toepassing van criteria.

Zij doet ook het voorstel om de Nota Grondbeleid te agenderen in een commissievergadering om te bepalen of die nog toepasbaar is voor de komende periode.

Ten slotte voegt zij toe dat de NNN-gelden alleen besteedbaar zijn binnen de NNN, maar GS ziet kansen om de natuur binnen de NNN te versterken door gronden buiten de NNN aan te kopen en daar is nu geen geld voor.

De heer **Klein** (ChristenUnie) verwacht meer dan een briefje met een uitleg hoe GS zijn werk doet.

Gedeputeerde **Rommel** herhaalt haar aanbod: een brief waarin uitgelegd wordt hoe de praktijk in elkaar zit en volgens welke criteria er gewerkt wordt.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt wanneer de brief verstuurd wordt.

Gedeputeerde **Rommel** kan geen concrete datum noemen. Zij moet dit eerst ambtelijk afstemmen.

De heer **Hartog** (JA21) vraagt of het de bedoeling is om eerst het krediet vast te stellen en daarna de discussie aan de hand van de brief te voeren.

In reactie hierop zegt gedeputeerde **Rommel** dat strategische grondaankopen al heel lang bestaan binnen de provincie. Er wordt nu door een aantal leden gevraagd om een lijst met criteria.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of er nu gevraagd wordt om een verhoging van het krediet om adequaat te kunnen handelen in de markt. Dit wordt gevolgd door een voorstel voor mogelijke criteria voor herijking van het grondbeleid.

Deze informatie kan PS gebruiken om te bepalen welke criteria zij willen hanteren voor de aankoop van gronden. Is dit de bedoeling?

Gedeputeerde **Rommel** constateert dat er bij PS behoefte is om de 5de nota tegen het licht te houden en criteria voor de toekomst vast te stellen.

De heer **Heijnen** (CDA) vraagt waarom de gedeputeerde niet toezegt om met de nieuwe staten te werken aan een nieuwe nota grondbeleid. Er is nu immers duidelijk behoefte aan nieuw beleid. De oude nota is reeds van 5 jaar geleden.

Gedeputeerde **Rommel** zegt een discussie met de staten te willen houden om gezamenlijk te bepalen waar het beleid aangepast moet worden in plaats van dat zelf te moeten bepalen. Ze beschouwt haar voorstel als een goede handreiking.

Statenlid **Dulfer** (GL) kan zich voorstellen dat de gedeputeerde toezegt dat de nota er vóór 1 juni ligt en daaraan voorafgaand met de staten overlegt over de inhoud daarvan.

Gedeputeerde **Rommel** kan niet toezeggen wanneer de nota er ligt maar de weg ernaartoe wil ze samen met de statenleden afleggen.

Mevrouw **Kapitein** (D66) spreekt haar steun uit voor het voorstel van de gedeputeerde.

De **voorzitter** concludeert dat dit geen hamerstuk wordt, mede vanwege het feit dat mevrouw **Van Soest** (PvdO) door technische problemen niet in staat was om digitaal aan het overleg deel te nemen.